

Standpunt Nederlandse Vereniging voor Intensive Care ten aanzien van orgaandonorregistratie

De Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC) beschouwt donorzorg als een vanzelfsprekend onderdeel van de reguliere patiëntenzorg op de intensive care. De Nederlandse intensivisten (medisch specialisten intensive care geneeskunde) worden echter frequent geconfronteerd met de onwenselijke situatie van het lage percentage registraties in het huidige toestemmingssysteem. Zij staan dagelijks aan het bed van potentiële donoren en begeleiden de families van deze patiënten. Zowel voor familieleden van potentiële donoren als voor patiënten die wachten op een orgaan heeft dit grote implicaties.

Het tekort aan donororganen in Nederland zorgt voor een groot maatschappelijk probleem. Mede hierdoor bestaat in Nederland een lange wachtlijst voor organen en overlijden jaarlijks vele patiënten die op de transplantatiewachtlijst staan. Ondanks jarenlange publieke campagnes om het aantal donoren te doen stijgen, blijft het aantal postmortale donoren nagenoeg stabiel. Daarnaast is de verwachting dat de behoefte aan transplantabele organen in de toekomst zal toenemen, terwijl het potentieel verder zal afnemen vanwege de verbeterende verkeersveiligheid en stijging van de leeftijd van de donoren.

Ondanks de uitgebreide voorlichtingscampagnes heeft slechts circa 40% van de bevolking zijn of haar keuze in het donorregister vastgelegd. Dagelijks worden we op de intensive care geconfronteerd met potentiële donoren die hun keuze omtrent donatie niet hebben vastgelegd. De uitwerking van dit manco van het huidige systeem is enorm. Zo worden de nabestaanden op een zeer emotioneel beladen moment geconfronteerd met de keuze tot donatie omdat een registratie ontbreekt. Dit kan leiden tot de onwenselijke situatie van suboptimale gesprekken en familiebegeleiding. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in deze gevallen de grote meerderheid van de families besluit om geen toestemming te geven. Uit onderzoek blijkt dat een aanzienlijk deel van de families die orgaandonatie weigeren achteraf spijt krijgen van dit besluit (Transpl 2012;93:1196-1211).

Momenteel lopen enkele landelijke pilots om te onderzoeken of er een verdere efficiëntieslag in de donorketen gemaakt kan worden. De NVIC staat achter deze pilots en is van mening dat dergelijke belangrijke initiatieven een structureel karakter moeten krijgen. De NVIC ziet echter ook dat de huidige pilots het probleem van de lage registratiegraad niet zullen oplossen; daar is een wettelijke systeemwijzing van donorregistratie voor nodig. De NVIC is van mening dat een sluitend registratiesysteem niet alleen van belang is voor de aanpak van het donorentekort, maar ook het donatiegesprek en de begeleiding van nabestaanden ten goede zal komen.

Elk wettelijk systeem omtrent dit emotioneel beladen en moeilijke onderwerp heeft zijn voor- en nadelen. De NVIC constateert dat 16 jaar na invoering van de huidige wet op orgaandonatie grote tekortkomingen in de procedure blijven bestaan. Daarbij toont de praktijk dat op het vlak van registraties weinig winst te behalen is in het huidige systeem.

De NVIC is van mening dat een systeem met een zo hoog mogelijk aantal registraties van groot belang is in de aanpak van het donorentekort. De invoering van een geen-bezwaarsysteem zal leiden tot een sluitend registratiesysteem en dus meer duidelijkheid verschaffen naar families en artsen. Dit zal het donatiegesprek en de familiebegeleiding ten goede zal komen. Daarnaast zal het er ook toe leiden dat het onderwerp meer gaat leven in de samenleving waardoor familieleden beter van elkaars donatiewens op de hoogte zullen zijn.

De NVIC meent na een uitgebreide afweging, gebaseerd op Nederlandse en buitenlandse (positieve) ervaringen, dat een wetswijziging naar een sluitend registratiesysteem één van de veranderingen behoort te zijn in een integrale aanpak ten aanzien van het donatievraagstuk. De NVIC is dan ook een voorstander van een systeemwijziging naar een geen-bezwaar systeem.

Overigens zou het voor de praktijk zeer onwenselijk zijn indien in een eventueel geen-bezwaar systeem onderscheid gemaakt zou worden tussen 'uitdrukkelijk' en 'stilzwijgend' gegeven toestemming. Eén type 'ja' geeft duidelijkheid aan zowel medici als nabestaanden en bevordert zodoende zowel het donatiegesprek als de begeleiding van nabestaanden. Deze mening wordt onderschreven door de ethische analyse beschreven in het 'Masterplan Orgaandonatie' (2008).